

**Keskkonnaministri määruse „Keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määruse nr 56
„Keskkonnaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning
keskkonnaloe taotluse ja loa andmekoosseis“ muutmine“ eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 42 lõike 7 ja § 53 lõike 3 alusel kehtestatud keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määrust nr 56 „Keskkonnaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloe taotluse ja loa andmekoosseis“.

Muudatusega täiendatakse ja täpsustatakse vee erikasutuse ja paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloe taotluse nõudeid ja loa andmekoosseisu. Peamised muudatused tehakse määruse peatükis 3, mis sätestab vee erikasutuse keskkonnaloe (edaspidi *veeluba*) taotluse täpsustatud nõuded, ning määruse lisas 3, millega on määratud veeloa andmekoosseis. Muudatused on vajalikud, et viia veeloa taotlus kooskõlla veeseaduse § 131 lõike 2 alusel kehtestatud keskkonnaministri 2. aprilli 2020. a määrusega nr 17 „Vesiviljeluse veekaitse nõuded, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise ning seire nõuded“ (edaspidi *määrus nr 17*) ja menetluses oleva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (edaspidi *ÜVVKS*) eelnõuga, et kehtestada veeloa taotlusel ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta esitatava teabe nõuded.

Samuti lihtsustatakse paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloe andmekoosseisu.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Keskkonnaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna nõunik Hanna Vahter (hanna.vahter@envir.ee, tel 626 2981). Eelnõu koostamisel osalesid Keskkonnaministeeriumi veeosakonna nõunikud Katrina Lang (katrina.lang@envir.ee, tel 626 2909) ja Raili Kärmas (raili.karmas@envri.ee, tel 626 2858) ning välisõhu ja kiirgusosakonna peaspetsialist Reet Pruul (reet.pruul@envir.ee, tel 626 0731).

Määruse õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Annemari Vene (annemari.vene@envir.ee) ja keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (aili.sandre@envir.ee, tel 626 2953).

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määruse nr 56 „Keskkonnaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloe taotluse ja loa andmekoosseis“ 2019. aasta 28. oktoobril jõustunud redaktsiooni (RT I, 25.10.2019, 1).

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõu on seotud menetluses oleva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse eelnõu ning atmosfääriõhu kaitse seaduse eelnõuga.

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb üheksast punktist.

Punktiga 1 täpsustatakse, et loa andja võib nõuda eksperthinnangut taotletava tegevuse kohta. Eksperthinnangu esitamist võib loa andja vajalikuks pidada mistahes veekasutuse korral (nt jahutusvee temperatuurivahemiku määramisel, heitvee juhtimisel veekogusse, hindamaks kas võib kaasneda suubla seisundi halvenemine või mõju põhjaveele jne). Eksperthinnangut võib vaja olla näiteks ka mõne spetsiifilise tööstusreovee reguleerimisel, kui on vaja tuvastada,

millist ohtu tööstusreovesi võib põhjustada. Loa andjal puudub ülevaade igat liiki reovee ohtudest. Eksperthinnanguid on praktikas nõutud ka seni, eriti jahutusvee temperatuurivahemiku määramiseks.

Punktiga 2 täpsustatakse määruse § 10 lõiget 3 ja asendatakse sõnad „põhjaveevaru uuringu“ sõnadega „põhjaveevaru hindamise hüdrogeoloogilise uuringu“, muudatusega täpsustatakse sõnastust, kuna reeglina on tegu põhjaveevaru hindamisega, mida tehakse hüdrogeoloogilise uuringu põhjal.

Punktiga 3 muudetakse § 11 lõike 1 punkti 5 sõnastust, asendades sõnad „kvartalis“ ja „kv“ sõnaga „aastas“. Muudatusega tuleb taotluses edaspidi kvartali asemel esitada ühiskanalisatsiooni juhitud reovee hulk (tuh m³/aastas) ja saasteainete kogus (t/aastas) aasta kohta, et ühtlustada aruandluse sagedus ÜVVKS eelnõus kavandatud ohtlike ainete seireandmete esitamise kohustusega. Lisaks ei ole iga kvartali kohta vaja andmeid esitada – täpne seirekontroll lepatakse kokku vee-ettevõtjaga, sest seiresagedus sõltub reovee varieeruvusest. Reovee stabiilse koostise korral ei ole sagedasem seire vajalik.

Punktiga 4 täiendatakse § 15 sätestatud vee erikasutuse keskkonnanaloa taotlusele kehtestatud nõudeid vesiviljelusega tegelemisel. Lisateave on vajalik, sest keskkonnaministri 2. aprilli 2020. a määrusega nr 17 kehtestati vesiviljeluse veekaitse nõuded, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesisalduse piirväärtused ning suublasse juhtimise ja seire nõuded. Seoses eespool mainitud määruse kehtestamisega on tekkinud vajadus taotlejalt küsida andmed, mille alusel määratakse keskkonnanaloas vesiviljeluskasvandustele nõuded kasvanduse tüübi järgi. Vastasel juhul tuleks keskkonnanaloa andjal menetlusprotsessis pöörduda lisaküsimustega loa taotleja poole, mis aga pikendaks menetlusele kuluvat aega.

Punktiga 5 muudetakse § 24 lõike 2 punkti 4, asendades sõna „puhastusastme“ sõnaga „töökorras oleku“. Muudatus on oluline määruse kooskõlla viimiseks menetluses oleva atmosfääriõhu kaitse seaduse eelnõuga, milles tehakse sama muudatus. Saasteaine heite piinormi tagamiseks on oluline püüdeseadme töökorras olek, mis peab tagama selle projekteeritud efektiivsuse. Püüdeseadme töökorras olekut on võimalik hinnata heite otseste mõõtmistega pärast püüdeseadet keskkonnakaitselooas sätestatu kohaselt. Töökorras oleku hindamisel väljuvate gaaside põhjal väheneb mõõtmiste maksumus, ei seata ohtu mõõtjaid ega ole vajadust lisakonstruktsioonide projekteerimiseks ja paigaldamiseks, mille kaudu saaks enne püüdeseadet võtta väljuvate gaaside proove. Kui keskkonnakaitselooas on sätestatud püüdeseadme efektiivsuse kontroll, siis seni, kuni keskkonnakaitseloo nõuded viiakse selle muudatusega vastavusse, tuleb ohutuse tagamiseks kontrollida vaid püüdeseadme töökorras olekut. Töökorras oleku kontrollil peab heiteallikast väljuva saasteaine heide vastama õigusaktides sätestatud nõuetele.

Punktiga 6 muudetakse § 32 sõnastust, asendades läbivalt mõõtühiku „dB“ ühikuga „dBA“. Muudatus on ainult redaktsiooniline ning tuleneb sellest, et juba algselt sai määrukses ühik ekslikult sätestatud ja praktikas kasutatakse dBA.

Punktiga 7 täiendatakse määrust uue peatükiga 5¹.

Uue peatüki eesmärk on sätestada nõue esitada keskkonnanaloa või keskkonnakompleksloa¹ (edaspidi *kompleksluba*) taotluses teave ühiskanalisatsiooni juhitud ohtlike ainete kohta nendel tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee

¹ Keskkonnaministri 17. detsembri 2019. a määruse nr 73 „Keskkonnakompleksloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnakompleksloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 2 kohaselt koosneb kompleksluba muuhulgas ka muudetava määruse lisades 2–4 nimetatud andmetest.

ühiskanalisisatsiooni. Teave on vajalik ohtlike ainete kasutamisest ja nende veekeskkonda jõudmisest usaldusväärse informatsiooni saamiseks. Keskkonnaametile antav ohtlike ainete informatsioon võimaldab rakendada sobivaid meetmeid veekeskkonna kaitseks, kuna loa andjale tekib täpsem ülevaade, milliseid aineid reoveega ühiskanalisisatsiooni juhitakse. Selle alusel saab loa andja kehtestada ka täpsemad seirenõuded veekeskkonda juhitavale heitveele. Seega Keskkonnaametile tekib täienev ohtlike ainete andmebaas, mille alusel veelubades ohtlike ainete seirekohustusi ja piirnorme määrata, et kõigi nende ainete sisaldus ja kogused, mida veekogusse olulises koguses juhitakse, oleksid reguleeritud. Ohtlike ainete teabe esitamise kohustus on sätestatud ÜVVKS eelnõus (17.12.2021 redaktsioon) – § 36 lõiked 4 ja 5. ÜVVKS eelnõus sätestatakse, et keskkonnaloa või kompleksloa kohustusega tööstus- või tootmisettevõtja, kes kasutab oma tegevuses ohtlikke aineid, mis on nimetatud eelnõu § 36 lõikes 2 ja mis juhitakse ühiskanalisisatsiooni, peab nende ainete heidete koguse ja kontsentratsiooni koos nende arvestamise meetodikaga teatama üks kord aastas Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*) kaudu. Kui keskkonnaloa või kompleksloa kohustusega tööstus- või tootmisettevõtja võtab oma tegevusalas või tehnoloogias kasutusele uue § 36 lõikes 2 nimetatud ohtliku aine, mis juhitakse ühiskanalisisatsiooni, on ta kohustatud sellest viivitamata teatama Keskkonnaametile KOTKAS kaudu koos lõikes 4 nimetatud andmetega. Täpsemalt selgitab seda ÜVVKS eelnõu seletuskiri.²

Lisatava § 40¹ eesmärk on sätestada nõuded ühiskanalisisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta esitatavale teabele keskkonnaloa või kompleksloa taotluses. Tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee ühiskanalisisatsiooni, tuleb keskkonnaloa või kompleksloa taotluses esitada teenuslepingu koopia, kui reovee ühiskanalisisatsiooni juhtimiseks on sõlmitud leping vee-ettevõtjaga. Samuti tuleb esitada teave ühiskanalisisatsiooni juhitava reovee puhastamise kohta (näiteks „eelpuhasti“ või „puhastamist ei toimu“) ja reovee puhastamise korral ka puhastamise kirjeldus, kui reovesi juhitakse ühiskanalisisatsiooni ning reovee ühiskanalisisatsiooni juhtimise koha koordinaadid. Ühiskanalisisatsiooni juhitava reovee kohta täpsema teabe esitamine on oluline, et saada ülevaade kõige olulisematest saasteallikatest, mis võivad pärssida tavapärasest asulareoveepuhastite puhastusprotsesside tööd ning jõuda veekeskkonda. Teabe saamine võimaldab loa andjal hinnata ühiskanalisisatsiooni juhitava reovee ohtlikkust ning vajaduse korral kehtestada lisameetmeid reovee eelpuhastamiseks või tootmisprotsessi ümberkujundamiseks, et vähendada ohtlike ainete heiteid veekeskkonda.

Punktidega 8 ja 9 muudetakse määruse lisa 3 punkte 14.1–14.4 ja täiendatakse lisa 3 punktidega 14.5–14.14, et täiendada veeloa andmekoosseisu vesiviljeluseks keskkonnaloa taotlemise korral. Teave on vajalik, sest keskkonnaministri 2. aprilli 2020. a määrusega nr 17 kehtestati vesiviljeluse veekaitse nõuded, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesisalduse piirväärtused ning suublasse juhtimise ja seire nõuded. Viimasest lähtutakse vesiviljeluskasvandusele keskkonnaloa väljastamisel. Keskkonnaloale on vaja kanda täpsem info vesiviljeluskasvanduse kohta, et oleks üheselt mõistetav, millest nõuete määramisel on lähtutud. Lisaks võimaldab info loale kandmine veekasutuse aastaaruande eeltäitmist konstantsete näitajatega, mistõttu on kliendil aruande esitamine lihtsam ning vea tekkimise võimalus väiksem. Need andmed on ka varem loal olnud, seega ei ole see teaveloa taotleja ja loa väljastaja jaoks uus.

Punktiga 9 muudetakse määruse lisa 4, et viia kompleksloa andmekoosseis kooskõlla paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloa andmekoosseisuga. Andmekoosseisust on varem välja jäänud tööstusheite seaduse 3. peatüki reguleerimisalasse kuuluva suure võimsusega põletusseadme andmed.

² <https://eelnaud.valitsus.ee/main#11HI3eQ6>

Andmekoosseisust jäetakse välja punktide 2 ja 3 andmed. Andmed ei ole loa andmekoosseisus vajalikud, kuna ei reguleeri ettevõtte tegevust ning on kohustuslik osa lubatud heitkoguste projektis, mis on loa lahutamatu osa.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Eelnõukohase määrusega ei kaasne sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, kohaliku omavalitsuste korraldusele ning tuludele ja kuludele ega regionaalarengule.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele, mõjutades eelkõige halduskoormust. Suureneb loa omajate riigile edastatavate andmete hulk.

Muudatusega kaasnev positiivne mõju loodus- ja elukeskkonnale kaalub üles mõju halduskoormusele. Riigil on edaspidi parem ülevaade veekeskkonda mõjutavatest tegevustest. Keskkonnaluba ja kompleksluba omavad tööstus- ja tootmisettevõtjad peavad esitama üks kord aastas Keskkonnaametile teavet, kui nad juhivad oma tegevuse käigus ühiskanalisisatsiooni reovett, mis sisaldab ohtlikke aineid.

4.1 Mõju avaldav muudatus

Keskkonnaloa ja kompleksloa taotluses ühiskanalisisatsiooni juhitud ohtlike ainete andmete esitamise kohustuse lisamine tööstus- ja tootmisettevõtetele.

Sihtrühm

Keskkonnaluba ja kompleksluba omavad tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee ühiskanalisisatsiooni.

Kaasnev mõju

Ühiskanalisisatsiooni juhitud ohtlike ainete andmete küsimine parandab ülevaadet ohtlike ainete keskkonda jõudmisest. Sihtrühm on tööstus- ja tootmisettevõtjad, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva ohtlike aineid sisaldava reovee ühiskanalisisatsiooni, vee-ettevõtjad, kes reovett vastu võtavad, ning loa andja, kes nende andmete alusel saab teha looduskeskkonnale paremaid otsuseid loa tingimuste seadmisel. Täpsem mõjude hinnang on esitatud ÜVVKS eelnõu (17.12.2021 redaktsioon) seletuskirjas.

Keskkonnaloa taotluses esitatakse edaspidi ühiskanalisisatsiooni juhitud reoveehulk ja saasteainete kogus kvartali asemel aasta kohta, et ühtlustada aruandluse sagedus ÜVVKS eelnõus kavandatud ohtlike ainete seireandmete esitamise kohustusega. Lisaks ei ole iga kvartali kohta andmeid vaja esitada, kuna täpne seirekontroll lepitakse kokku vee-ettevõtjaga, sest seiresagedus sõltub reovee varieeruvusest. Reovee stabiilse koostise korral ei ole sagedasem seire vajalik.

4.2 Kavandatav muudatus

Täiendatakse veeloa taotluse ja loa andmekoosseisu. Muudatusega viiakse keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis kooskõlla keskkonnaministri 2. aprilli 2020. a määrusega nr 17.

Sihtrühm

Vesiviljeluseks veeloa taotluse nõuete ning loa andmekoosseisude täiendamine ja täpsustamine puudutab väikest sihtrühma. Seisuga 19.01.2022 on muudatusest otseselt mõjutatud sihtrühm umbes 25 keskkonnaloa omajat ning Keskkonnaameti spetsialistid, kes lube menetlevad ja väljastavad.

Kaasnev mõju

Muudatus viib õigusaktid kooskõlla ning parandab õigusselgust. Keskkonnaloa väljastaja saab täielikuma taotluse, millest lähtudes luba menetleda. Vastasel juhul tuleks keskkonnaloa väljastajal menetlusprotsessis arvukamate küsimustega loa taotleja poole pöörduda, mis pikendab menetlusaega. Kehtivaid lubasid on ajakohastatud pärast keskkonnaministri määruse nr 17 jõustumist. Täpsemalt on muudatusega kaasnenud mõjusid hinnatud keskkonnaministri 2. aprilli 2020. a määruse nr 17 eelnõu seletuskirjas.

4.3 Kavandatav muudatus

Redaktsioonilised ja õigusselgust loovad muudatused keskkonnaloa ja kompleksloa taotluse andmekoosseisus.

Sihtrühm

Kõik paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloa omajad ning taotlejad. Mõjutatud sihtrühm on ligikaudu 1275 keskkonnaloa omajat ja 240 kompleksloa omajat.

Kaasnev mõju

Muudatused sätestavad selgemalt loa taotlusel seatud andmekoosseisud ning parandatakse juba algselt määruses olev ekslik mõõtühik.

Paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloa andmekoosseisu täiendatakse varem ekslikult välja jäänud tööstusheite seaduse 3. peatüki reguleerimisalasse kuuluva suure võimsusega põletusseadmete andmetega.

Andmekoosseisust jäetakse välja punktide 2 ja 3 andmed. Andmed ei ole loa andmekoosseisus vajalikud, kuna ei reguleeri ettevõtte tegevust ning on kohustuslik osa lubatud heitkoguste projektis, mis on loa lahutamatu osa.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks on keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS vaja teha arendustöid. Määruse rakendamise seotud arendustööde tegemiseks eraldatakse Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele raha Keskkonnaministeeriumi eelarvest. Ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta esitatava teabe esitamiseks vajalike arenduste hinnanguliseks maksumuseks on 150 000 eurot. Määruse rakendamise seotud kulude täpsem kirjeldus on ÜVVKS (17.12.2121 redaktsioon) eelnõu seletuskirjas (peatükk 7).

Vesiviljelust puudutavate muudatustega seotud arendused on juba valmis ning nendega seotud kulud muudatuse elluviimiseks kantud.

6. Määruse jõustumine

Eelnõukohane määrus jõustub 2022. aasta 1. mail.

Eelnõukohase määruse § 1 punktiga 6 tehtavad muudatused jõustuvad 2023. aasta 1. jaanuaril, mil on kavandatud ka uue ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseaduse jõustumine.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Maaeluministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks MTÜ-le Eesti Vesiviljelejate Liit, Eesti Avamere Vesiviljelejate Ühistule, Eesti Vesiviljelejate Liidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liidule, Eesti Loodushoiu Keskusele, Eesti Maaülikoolile, Eestimaa Looduse Fondile, Kalanduse teabekeskusele, Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Keemiatööstuse Liidule, Eesti Plastitööstuse Liidule, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule ja Eesti Elektroonikatööstuse Liidule.